

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 4342/2023
06.02.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирјане Андријашевић, председника већа, Иване Рађеновић, Владиславе Милићевић, Татјане Миљуш и Татјане Ђурица, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Срђан Димитријевић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство одбране, ВП .. Ниш, коју заступа Војно правобранилаштво, Одељење у Нишу, ради исплате, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 2595/23 од 10.08.2023. године, у седници одржаној 06.02.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против ставова другог и трећег изреке пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 2595/23 од 10.08.2023. године.

НЕ ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужиоца изјављеној против става првог изреке пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 2595/23 од 10.08.2023. године, као изузетно дозвољеној.

ОДБАЦУЈЕ СЕ, као недозвољена, ревизија тужиоца изјављена против става првог изреке пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 2595/23 од 10.08.2023. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Нишу П1 4949/21 од 02.03.2023. године, која је исправљена решењем П1 4949/21 од 20.04.2023. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев и тужена је обавезана да тужиоцу на име накнаде штете због кашњења у исплати накнаде трошкова у вези са решавањем стамбеног питања, за период од 01.01.2011. године до 31.07.2017. године, исплати 17.782,47 динара са законском затезном каматом од 03.09.2020. године, као дана подношења тужбе, до исплате, док је одбијен тужбени захтев у делу преко досуђеног износа, а до тражених 190.278,64 динара са законском затезном

каматом од 03.09.2020. године. Ставом другим изреке, тужена је обавезана да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка од 131.111,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 2595/23 од 10.08.2023. године, ставом првим изреке, одбијена је жалба тужиоца и потврђена пресуда Основног суда у Нишу П1 4949/21 од 02.03.2023. године, исправљена решењем П1 4949/21 од 20.04.2023. године у одбијајућем делу става првог изреке. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуда у усвајајућем делу става првог изреке, тако што је одбијен тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се тужена обавезе да му на име накнаде штете због кашњења у исплати накнаде трошкова у вези са решавањем стамбеног питања, за период од 01.01.2011. године до 31.07.2017. године, исплати 17.782,47 динара са законском затезном каматом од 03.09.2020. године до исплате, као и да му накнади трошкове парничног поступка од 131.111,00 динара. Ставом трећим изреке, тужилац је обавезан да туженој накнади трошкове парничног поступка 30.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права, предлажући да се о ревизији одлучи у смислу одредбе члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП (у преиначујућем делу) и одредбе члана 404. ЗПП (у потврђујућем делу).

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС, бр. 72/11... 18/20 и 10/23 – други закон), Врховни суд је нашао да ревизија тужиоца није основана.

У поступку није учињена битна повреда парничног поступка из члан 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а у поступку пред другостепеним судом нема пропуста у примени одредаба ЗПП. Указивање на повреду поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, не представља битну повреду због које се ревизија може изјавити, применом члана 407. став 1. ЗПП, а ревизијом се не указује на друге повреде поступка због којих се она може изјавити, применом члана 407. став 1. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је на служби код тужене у ВП .. Ниш. Решењем тужене од 13.04.2017. године (донето на захтев од 09.02.2017. године) признато му је право на месечну накнаду трошкова у вези са решавањем стамбеног питања од 01.01.2011. године у износу од 935 бодова месечно, с тим да иста не може бити виша од 85,46 евра у динарској противвредности на дан исплате по средњем курсу НБС, а које решење је примио 09.05.2017. године и на исто није изјавио жалбу, па је постало правноснажно 25.05.2017. године. Утврђено је да решењем није признато право на исплату законске затезне камате. Тужена је 06.09.2017. године извршила уплату од 779.948,94 динара (за период од 01.01.2011. године до 31.07.2017. године), а који износ представља динарску противвредност укупног дуговања тужене по решењу од 13.04.2017. године, на дан исплате. Из налаза и мишљења вештака економско-финансијске струке Живка Цветковића, утврђено је да законска затезна камата због кашњења у исплати предметних трошкова, за период од 01.01.2011. године до 06.09.2017. године, износи 190.287,64 динара (а који нижестепени суд није

прихватио), док је оценом налаза и мишљења вештака економско-финансијске струке Бобана Јовановића утврђено да законска затезна камата на плаћени новчани износ од 779.948,94 динара за период од 25.05.2017. године до 06.09.2017. године износи 17.782,47 динара.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је делимично усвојио тужбени захтев тужиоца, применом одредбе чланова 277. став 1, 279. став 2. и 324. став 1. Закона о облигационим односима (ЗОО) и члана 2. Закона о затезној камати, налазећи да тужилац има право на накнаду штете због кашњења у исплати накнаде трошкова у вези са решавањем стамбеног питања за период од 01.01.2011. године до 31.07.2017. године, од дана доспелости потраживања до исплате, закључивши да је, обрачунати износ накнаде штете због неисплаћене законске затезне камате због доцње у исплати месечне накнаде трошкова по решењу тужене од 13.04.2017. године, могуће извршити од дана извршности решења, будући да је исплата предметне накнаде тада постала подобна за исплату, па до дана када је исплата извршена, због чега је тужену обавезао да тужиоцу исплати 17.782,47 динара са припадајућом каматом, док је одбио тужбени захтев до тражених 190.278,64 динара.

Другостепени суд је потврдио првостепену пресуду у одбијајућем делу, прихватајући аргументацију првостепеног суда, док је преиначио првостепену пресуду (у усвајајућем делу) и одбио тужбени захтев тужиоца у делу којим је тражио да се тужена обавезе да му на име накнаде штете исплати 17.782,47 динара са припадајућом каматом, закључивши да, с обзиром на чињеницу да предметном одлуком управног органа тужиоцу није признато право на законску затезну камату, те да је његово потраживање заштићено валутном калузулом, као и да наведеном одлуком није одређен рок за испуњење обавезе, то тужена није била у доцњи са исплатом тужиочевог потраживања, оценивши да тужиоцу не припада право на исплату законске затезне камате.

По оцени Врховног суда одлука другостепеног суда је заснована на правилној примени материјалног права.

Одредбом члана 277. став 1. Закона о облигационим односима (ЗОО), прописано је да дужник који задоцни са испуњењем новчане обавезе дугује, поред главнице, и затезну камату по стопи утврђеној савезним законом. Према одредби члана 279. став 2. истог закона, на износ неисплаћене камате може се захтевати затезна камата само од дана када је суду поднесен захтев за њену исплату. Одредбом члана 324. истог закона прописано је да дужник долази у доцњу кад не испуни обавезу у року одређеном за испуњење (став 1), да ако рок за испуњење није одређен, дужник долази у доцњу кад га поверилац позове да испуни обавезу, усмено или писмено, вансудском опоменом или започињањем неког поступка чија је сврха да се постигне испуњење обавезе.

Одредбом члана 190. Закона о општем управном поступку - ЗОУП („Службени гласник РС“, бр. 18/2016), прописано је да решење које је донето у управном поступку извршава се кад постане извршно (став 1), да решење првостепеног органа постаје извршно истеком рока за жалбу, ако жалба није изјављена (став 2. тачка 1), да ко је у извршном решењу одређено да странка може предузети радњу која се извршава у одређеном року, решење се извршава када

рок истекне. Ако у извршном решењу није одређен рок, решење се извршава када истекне 15 дана од када је постало извршно (став 4). Одредбом члана 191. истог закона прописано је да се неновчане обавезе извршавају се управним путем (управно извршење), а новчане обавезе - судским путем (судско извршење) ако законом друкчије није одређено (став 2), а одредбом члана 192. став 2. истог закона прописано је да извршење које је у интересу странке спроводи се на предлог странке (тражилац извршења).

Полазећи од садржине наведених одредби, у случају када је управни акт донет на захтев странке, при чињеници да је такав акт у суштини повољан по странку, јер га је странка сама тражила (што је случај у конкретној ситуацији), то ће извршење управног акта зависити од саме странке. У конкретном случају, тужилац тужбом тражи да се тужена обавезе да му на име накнаде штете због кашњења у исплати накнаде трошкова у вези са решавањем стамбеног питања, за период од 01.01.2011. године до 31.07.2017. године, исплати 190.278,64 динара са законском затезном каматом од 03.09.2020. године. Из чињеничног утврђења произилази да је тужена је решењем од 13.04.2017. године (донето на захтев тужиоца од 09.02.2017. године) тужиоцу признала право на месечну накнаду трошкова у вези са решавањем стамбеног питања, а које је постало правноснажно 25.05.2017. године и по коме је тужиоцу 06.09.2017. године извршила уплату од 779.948,94 динара, који износ представља динарску противвредност укупног дуговања тужене по решењу од 13.04.2017. године, на дан исплате. Имајући у виду наведено, правилан је закључак другостепеног суда да је неоснован тужбени захтев тужиоца у делу којим је тражио да се тужена обавезе да му исплати 17.782,47 динара са каматом, с обзиром на чињеницу да предметном одлуком управног органа тужиоцу није признато право на законску затезну камату, као и да наведеном одлуком није одређен рок за испуњење обавезе, због чега тужена није била у доцњи са исплатом тужиоцевог потраживања. Ово из разлога што, у смислу цитиране одредбе члана 324. ставови 1. и 2. ЗОО, дужник долази у доцњу кад не испуни обавезу у року одређеном за испуњење, а ако рок за испуњење није одређен, дужник долази у доцњу кад га поверилац позове да испуни обавезу, усмено или писмено, вансудском опоменом или започињањем неког поступка чија је сврха да се постигне испуњење обавезе. Дакле, право захтевати законску затезну камату везује се за тренутак падања дужника у доцњу, а доспелост обавезе подразумева да се може захтевати њено плаћање и предузети принудна наплата по протеку рока за измирење исте. Како тужилац у смислу цитиране одредбе члана 192. став 2, у вези са одредбом члана 191. став 2. ЗОУП није покренуо поступак извршења управног акта, нити је у смислу правила о терету доказивања доказао да је на други начин позвао тужену да испуни своју обавезу по решењу од 13.04.2017. године (по коме је 06.09.2017. године тужена извршила уплату тужиоцу износа од 779.948,94 динара), то је по оцени Врховног суда правилан закључак другостепеног суда да тужиоцу не припада право на исплату законске затезне камате због кашњења у исплати предметних трошкова. Стога су неосновани наводи ревизије о погрешној примени материјалног права.

Правилна је одлука о трошковима парничног поступка, јер је донета правилном применом одредбе чланова 153, 154. и 163. ЗПП.

Из наведених разлога, на основу члана 414. став 1.ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке.

Одлучујући о дозвољености ревизије, изјављеној на став први изреке другостепене пресуде, у смислу члана 404. став 2. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник Републике Србије“, бр.72/11... 18/20 и 10/23 – други закон) Врховни суд је нашао да нису испуњени услови за одлучивање о ревизији као о изузетно дозвољеној на основу члана 404. ЗПП, јер не постоји потреба за разматрањем правних питања од општег интереса или у интересу равноправности грађана, као ни потреба уједначавања судске праксе или новог тумачење права. Предмет тражене правне заштите о коме је одлучено побијаном правноснажном пресудом је исплата законске затезне камате због кашњења у исплати трошкова у вези са решавањем стамбеног питања. О овом праву тужиоца судови су одлучили уз примену материјалног права које је у складу са правним схватањем израженим кроз одлуке Врховног суда, у којима је одлучивано о захтевима тужилаца, са истим или сличним чињеничним стањем и правним основом. Указивање тужиоца на постојање другачијих одлука не указује нужно на другачији правни став изражен у тим одлукама, јер правилна примена материјалног права у споровима са тужбеним захтевом као у конкретном случају зависи од утврђеног чињеничног стања. Из наведених разлога, Врховни суд је одлучио као у ставу другом изреке.

Испитујући дозвољеност ревизије, у смислу члана 410. став 2. тачка 5. ЗПП, Врховни суд је нашао да ревизија није дозвољена.

Одредбом члана 403. став 3. ЗПП, прописано је да ревизија није дозвољена у имовинско правним споровима ако вредност предмета спора побијаног дела не прелази динарску противвредност 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе.

Тужба ради исплате поднета је 03.09.2020. године. Вредност побијаног дела правноснажне пресуде (став први изреке) је 172.496,17 динара. Овај износ, према средњем курсу НБС на дан подношења тужбе, представља динарску противвредност испод 40.000 евра.

Имајући у виду да се у конкретном случају ради о имовинскоправном спору, који се односи на новчано потраживање, у коме вредност предмета спора побијаног дела не прелази динарску противвредност 40.000 евра, то је Врховни суд нашао да ревизија тужене није дозвољена, применом одредбе члана 403. став 3. ЗПП.

На основу члана 413. у вези члана 410. став 2. тачка 5. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у ставу трећем изреке.

**Председник већа – судија
Мирјана Андријашевић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић